

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

17349

1832

37

3-28

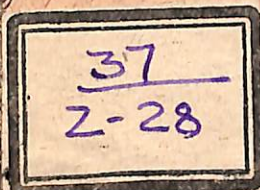
2010

ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ ԿՐԹԱԿԱՆ

„ՍԷՐ“

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.

ՍԿՐԻՔ 2007
892.

Յարաճարարական պարարանի Հայոց լեզու

37

Z-28

սեպ

ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ ԿՐԹԱԿԱՆ

„ՍԷՐ“

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.

Առաքել Բաղդասարյան

ԴԱՎՐԷԺ

1892.

Յուրաքանչյուր օրացույցի համար 1

ՀՅՂԶԵ - Կ. Զ.

43.92-56

ՀՐԱԽԻՐ

ՀԱՅՈՑ ԿՐԹԱԿԱՆ

„ՍԷՐ“

ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ.

Յարգելի Հայեր.

Մեր ազգային բիւրաւոր ցաւերից ամենանշանաւորը և ամենիս մտատանջութիւն պատճառողն ամենայն ժամանակ՝ մեր գիւղացի, կամ աւելի լաւ է ասել, մեր զաւառաւորակ եղբայրակիցների տգիտութիւնը, խաւարամտութիւնը, նրանց նախապաշարմունքներով և սնտիապաշտութեամբ լի կեանքը և այդ վերջին երկուսի պատճառով յառաջ եկած տնտեսական վատթար դրութիւնն ու վաշխառուների ձեռքով կեղեքուիլն է . . . մի խօսքով՝ նրանց մտաւորական ո՛չ—յառաջագիմութիւնը և դարերով գոյութիւն ունեցող արձանական անշարժութիւնը:

թիւնն է, որ միշտ նպաստում է զանազան ընտանեկան տխուր պատկերների և տեսակ — տեսակ աղգարածան ու աղգակործան աղէտների շուտ — շուտ երեան գալու գործին . . . :

Հայ գիւղացին տգէտ է՝ բառի բուն նշանակութեամբ, նա՝ — իւր տղիտութեան պատճառով — միշտ ենթարկւում է թէ բնութեան և թէ չարամիտ մարդկանց հարուածներին, հարուածներ, որոնք նրան զրկում են իւր ընտանեկան խաղաղ կեանքից, որոնք գիւղացու երկաթէ մէջքը կոտրում են և ձեռքը պանդխտական գաւազան տալով՝ խռկում դէպի օտարութիւն. ամենայն օր հայ գիւղացին սառնասրտութեամբ սպասում է իւր զլխին զալիք աղէտներին, չարիքներին և երբէք չ'է մտածում, չ'է ցնցում իւր ուղեղը այդ աղէտների և չարիքների առաջն առնելու համար միջոցներ գտնելու, նրա համար այդ անկարելի բան է, նա միանգամայն ընդմիշտ ա'յն դադափարը և համոզմունքն ունի, որ չ'է կարելի ճակատագրի մէջ նշանակուած կէտերից շեղուիլ, չ'է կարելի ճակատագրին չ'հնազանդել: Խաւարամտութիւնը այնքան թանձրութեամբ է իւր սե վարագոյրներով նրա մտքի աչքերը փակել, որ նրան — գիւղացուն թոյլ չ'է տալիս դիտելու իւր շուրջը, թէ ինչ է կատարւում այնտեղ. նա իւր ընտանեկան տխուր կեանքից, սե օրից բացի ոչինչ չ'է տեսնում. նրա մտքի հորիզոնը շատ սահմանափակ է: Հայ գիւղացին ոչինչ բանի համար այնքան չ'է մտածում, նրա ամենազլխաւոր իդէալն է — *հալ* և բնել նոյնպէս կուշտ. նրա մէջ չ'կայ դիտակցական կեանք, նրա մէջ զոյուութիւն ունի միայն ինստինկտը. ամենօրեայ

հոգսը նրա՝ մի կտոր հաց ուտելն է, ուրիշ ոչինչ. նա հաշար տեսակ չարչարանքներով աշխատում է միայն այդ նպատակին հասնելու համար . . . : Զէ կարելի ուրանալ այն բանը, որ հայ գիւղացին լսում է «լուսաւորութիւն» բառը, բայց դժբախտաբար չ'է տեսնում նրա տուած բաղմակողմանի օգուտները, չ'է կարողանում ներան արժանանալ, որովհետեւ նրա միջոցները չ'են ներում նրան այդ քայլն անելու համար և նա յոյս չունի, որ կարող է ինքն էլ լուսաւորուիլ, եթէ կամենայ, այդ նրա համար շատ ծանր է երեւում, նա սպասում է, որ մի քաղաքացի «լուսաւորուած» մարդ իրան առաջնորդի և այդ քայլն անել տայ, բայց այդ մարդն էլ դժուարութեամբ է գտնւում և նա յուսահատւում է բոլորովին:

Նախապաշարմունքը և սնօտիապաշտութիւնը մեր գիւղացուն ամուր կերպով կաշկանդել են և նրա անտեսականին բաւական մեծ փնտններ են հասցնում՝ աւելորդ ծախսերի մէջ ձգելով, մինչև անգամ նրա կեանքն աւելի շուտ են կարճացնում . . . : Գիւղացու ուղեղի և մտքի անշարժութեանը, նրա մտաւորական յետադիմութեանը մեծապէս նպաստում են այդ երկուսը, նրա միտքը պահում են միշտ սեղմուած և նրա մտքի առաջ կանգնելով կտրում են ա'յն փրկարար ճանապարհը, որին նայելով և որի մէջ ընկնելով՝ գիւղացին պիտի գնայ դէպի ճշմարիտ լուսաւորութիւնը. իբրև անթափանցիկ պատ՝ թոյլ չ'են տալիս նրան խաւարից անցնելու դէպի լոյսը:

Քրիստոնէական ճշմարիտ Արօնի հետ խառնուելով այդ երկուսը՝ հայ գիւղացու համար ստեղծում են մի այլ անանուն և խօսք կրօն, որի մէջ նա՝ — գիւղացին տես-

նում է ճշմարիտ Աստուծոյ գոյութեան հետ նաև դեբ-
րի, սատանաների և այլ այդպիսի բաների գոյութիւնը,
տեսնում է և երկու կողմին էլ համահաւասար կերպով
հաւատ ընծայում, երկու կողմին էլ պատշաճաւոր երկիւ-
ղածութեամբ և ակնածութեամբ է վերաբերւում, երկու
կողմի վրայ էլ յոյս է դնում — նա չէ կարողանում
ճշմարիտը բաժանել ստից:

Աւելորդ չի լինի այստեղ մատնացոյց անել և այն,
որ հայ գիւղացին չէ հասկանում ի՞նչ է ազգութիւն,
ի՞նչ ազգութեան է պատկանում ինքն և ի՞նչ բարոյա-
կան պարտականութիւն ունի կատարելու դէպի իւր
ազգը, նա չ'գիտէ ո՞րն է իւր հայրենիքը, ի՞նչ պատմա-
կան անցեալ է ունեցել նա և ի՞նչ հանգամանքների մէջ
է գտնւում այժմ, ո՞վ է եղել իւր նախահայրը և ովքե՞ր՝
իւր հայրենիքին իշխողները. — նրա համար մութն է
մնացել իւր ազգի պատմութիւնը . . . :

Նա՛ չ'գիտէ իւր մայրենի լեզուն ինչպէս որ հար-
կըն է, խօսում է աղաւաղուած լեզուով, նրա լեզուն էլ
կրօնի նման մի խայտառակ խօսք է . . . : Մի երկու տող
գրելու համար նա դռն է — դուռ է բնկնում, սրան և
նրան է աղաչում, պաղատում և հաչիւ է կարողանում
իւր խնդիրը մի քանի տասնեակ կոպէկներ վճարելով կա-
տարել տալ անգրագիտութեան շնորհիւ յաճախ դրա-
մական մեծ պարտքերի տակ է բնկնում, երբ գործը ա-
նազնիւ վաշխառուների հետ է ունենում և զուր պարտ-
քերի պատճառով յաւիտեան կորում կլանող պանդխ-
տութեան մէջ՝ կարօտ իւր որդիներից, կարօտ իւր ա-
մուսնուց ու ծնողներից . . . :

Հայ գիւղական տարրի մի մասը աւելի վատթար
գրութեան մէջ է գտնւում Պարսկաստանում և Տաճկաս-
տանում. այդ այն մասն է, որը բոլորովին զուրկ է հայ
լեզուից զանազան բաղաբական պատճառներով և խօսում
է պարսկերէն, քրդերէն կամ տաճկերէն. այդ մասը քիչ
— քիչ մոռանալով իւր հայ լինելն անգամ՝ տարիներ
ընթացքում ձուլւում է այլալիւրս ազգերի մէջ:

Յարգելի Հայն՝, ահա՛ մեր եղբայրակից գիւղացի-
ների այժմեան դրութիւնը, գրութիւն, որը պտուղ է
տգիտութեան և խաւարամտութեան . . . :

Եւ մինչդեռ տգիտութիւնը, խաւարամտութիւնը,
նախապաշարմունքն ու մեծօրիշխութիւնը հայ գիւ-
ղացուն ձգում են զանազան կորստաբեր ճանապարհների
մէջ, գլորում են նրան սարսափելի անդունդների խորքը
և բաժնում ազգային կոչւող մարմինից՝ մենք քաղա-
քացի Հայերս փոխանակ մեր գիւղացի եղբայրակիցներին
ազատ կացուցանելու գրանցից, նրանց կրթութեան գոր-
ծի համար մտածելու՝ մեզ ամենայն ժամանակ լուսաւոր-
ուած ենք համարում և սրտանց ուրախանում ենք մեր
այդ լուսաւորութեան վրայ, որը արտաքին է, իսկապէս
խաւարամտութիւն է և երեխայական ինքնախաբէութիւն:

Ասացէ՛ք, խնդրեմ, երբ մի ազգի մէջ կան երեւելի
հրապարակասէներ, վեպասաններ, բանաստեղծներ,
պատմաբաններ, լեզուագէտներ, գիտութեան զանազան
ճիւղի մասնագէտներ — իրաւաբաններ, փաստաբաններ,
բժիշկներ, բժշկուհիներ . . . , իրաւունք ունի՝ արդեօր
այդ ազգն իրան լուսաւորուած, քաղաքակրթուած և
զարգացած համարելու, երբ նրա լուսաւորութիւնը

քաղաքակրթութիւնը և զարգացումը սահմանափակվում է հետևյալ քաղաքացի բնակիչների մէջ, երբ այդ ազգութեան սակաւամթիւ մասի — քաղաքացիների և մեծամասնութեան — գիւղացիների կրթութեան գործի մէջ տեղը կանգնած է մի ահագին չինական պատ և չէ թողնում, որ այդ երկու նոյնազգի, բայց դժբախտաբար իրարից բաժանուած, եղբայրները մի և նոյն շաւղով, մի և նոյն ընթացքով գնան : — Ա՛յ : Այդպիսի դէպքում ազգն իրաւունք չունի երբէք իրան լուսաւորուած համարելու, մինչդեռ այդ լուսաւորութիւնը հիմա անհասկանալի է պատկանում և իւր որոշ սահմանն ունի : դրան մենք, եթէ կարելի է այսպէս ասել, կ'իղջենք անհասկանալի և անհասկանալի լուսաւորութիւն, այլ ո՛չ թէ ընդհանուր ազգային լուսաւորութիւն :

Այդպէս ենք և մենք Հայերս :

Քաղաքացիներս եւրոպական ազգերի ուշադրութիւնն ենք դարձնում մեր վրայ ցոյց տալով նրանց մեր բազմալեզուագիտութիւնը, քաղաքագիտութիւնը, երաժշտական և բեմական բարձր ընդունակութիւնը, զեղարուեստական հմտութիւնը . . . , իսկ մեր եղբայրակից գիւղացիներն էլ զարմացնում են իւրաքանչիւր եւրոպական ճանապարհորդի իրանց խաւարամտութեամբ, տգիտութեամբ, նահապետական ձևի վար ու ցանքով, հագուստով, արհեստներից, կրթութիւնից զուրկ և Քրիստոնէական Արօնից անտեղեակ լինելով, իրանց լեզուի խռնաշփոթութեամբ, ընտանեկան տխուր երեւոյթներով և երբեմն էլ իրանց մի մասի վաշխառութեամբ . . . . մինչդեռ քաղաքացիներս գողգոթնում ենք մեր դասախօսու-

թիւներով մինչև անգամ եւրոպական համալսարանների լայն սրահները՝ մեր գիւղացիներն էլ տեսնելով որ իրանց ազգակից քաղաքացիների ուշադրութեանն չ'են արժանանում՝ գրկաբաց վազում են դէպի նրանց, որոնք յանձն են առնում ուրախութեամբ նրանց որդոց կրթութեան սուրբ գործը կատարելու և (լսեցէք) հետո Ամերիկայից և Եւրոպայից եկած միսիոնարներից են սովորում իրանց մայրենի լեզուն՝ ի հարկէ ոտն ու կողքը ջարդուած, պատմութիւնը և այլն : — Մեծ պատիւ է մեզ համար :

Պարզ բան է, որ հայ մամուլը չ'էր կարող լուռ մնալ այդ բոլորը տեսնելով և չ'մնաց. նա երկար և երկար հմտալից յօդուածներ և առաջնորդողներ ի լոյս բնծայեց հայ գիւղացու մտաւորական և տնտեսական բարեփոխութեան համար, բայց դժբախտաբար շատ քիչ լսողներ և այդ հարցով հետաքրքրուողներ ունեցաւ, որովհետեւ ծանր և տաժանելի էր և է նրա — մամուլի դրած բարոյական պարտականութիւնը գաւառական զարգացած մասի մարդկանց — գլխաւորապէս երիտասարդների՝ ոգաւառական ինտելիգենցիայի՝ վրայ : Սակայն չ'պէտք է ուրանալ մամուլի մատուցած ծառայութիւնից յառաջ եկած հիմա և երբեք երիտասարդական թարմ ուժերի երեւան գալը և նրանց գովելի գործունէութիւնը : Հայ մամուլի մէջ այդ հարցի շօշափուելուց յետոյ՝ դուրս եկան հիմա և երբեք գովելի և եռանդուն ինտելիգենտ երիտասարդներ և մտան գաւառական աղգաբնակութեան մէջ՝ նրա ցաւերին դարման տանելու — կրթելու և լուսաւորելու համար, բայց, հարցնում ենք, ի՞նչ կարող են անել մի քանի այդպիսի ե-

ընտասարդներ իրանց գործ դրած ամենայն ճիգերով և
 ցոհողութիւններով, երբ նրանք հէնց առաջին քայլա-
 փոխում տեսնում են իրանց աչքերի առաջ Հայ ազգու-
 թեան մեծամասնութիւնը՝ ըողորովին խաւար, տղիտու-
 թեան մէջը խարխափող, զուրկ Հայ լեզուից, նախապա-
 շարմունքներով լի և օտարացած Հայութիւնից զանազան
 քաղաքական և դաւանական պատճառներով: — Ոչ ինչ,
 մենք մեր կողմից կ'պատասխանենք այդ հարցին. նրանք
 վերջ 'ի վերջոյ կ'հեռանան ասպարիւղից՝ երբ կ'տեսնեն,
 որ ծանր է գործը, որ Հ'կայ ապրուստի միջոց, ինչ որ
 ունէին գնաց և Հ'ունին իրանց այդ սուրբ գործի մէջ ո'չ
 քաջալերող և ո'չ աջակցող. այդ ժամանակ կ'լինի նրանց
 համար յայտառակութիւն իսպառակութեանց: ։

Գաւառացիների կամ Հայ ազգութեան ստորին խա-
 ւերի մէջ մտնելը շատ հեշտ է մի առժամանակ, երբ այդ
 գործ կատարողն ունի նիւթական կարողութիւն, բայց
 դժուարը դրա շարունակելն է, երբ ամենայն կողմից 'ի
 դերն կ'ենեն սպասելի փայլուն յոյսերը: — Ուրեմն նախ
 պիտի միջոցների համար հոգանք և ապա՝ ինտելիգենցի-
 ային հրաւեր կարգանք:

Լոկ հրաւերը Հ'է կարող ինտելիգենցիային գործու-
 նէութեան մէջ դնել, նրան հարկաւոր է տալ միջոցներ,
 որ կարողանայ գիւղացուն կրթել, լուսաւորել, նրա մըտ-
 քի փակ աչքերը բաց անել, նրան պարտաճանաչ և գի-
 տակցական կենսութիւն տէր դարձնել:

Հայ գիւղացին Հայ ապօր-նէան հիմքն է, նա է իւր
 վրայ պահող ապօր-նէան շինողը. նրա միջոցով պէտք է հանել
 փանջող և լռ-թող պարբը — փշիւտ-նիւնը: Հայ գիւ-

ղացին Բերրի, Բայց անհաւ հողէ, պէտք է նրա վրայ նոր
 քո-նող պապաւնիքը փայլէ և նոր տեր-նի յիշէ... Նա
 կ'աւանդուի իմոյ է, նրան կ'ըն-նէան միջոցով կարելի է
 ամեն պէտք յիշ պահի հիշէ, նրան կարելի է համեմատել և
 ժամանակի ու հանգամանիքի ոգո-ն համեմատել ներքին
 կերպով Բարեփոխել... ։

Տոյց տալով ամենիս մտատանջութիւն պատճառող
 ազգային այդ մեծ և նշանաւոր ցաւը, նրանից յառաջ ե-
 կած չարիքները, նրա կազմալուծող յատկութիւնը, բա-
 ղաբացիներիս լուսաւորութեան սահմանափակ և անհա-
 տական լինելը, մեր բարոյական պարտականութիւնը,
 ինտելիգենցիայի գործունէութեան արգելադրութիւնը և գա-
 ւառական Հայ ազգաբնակչութեան պէտքը՝ այժմ մենք գա-
 լիս ենք յայտարարելու 'ի գիտութիւն Հայ ազգութեան
 ըողոր անդամների, որ արդէն կազմուած է և գոյութիւն
 ունի Հայոց կրթական **ՍԷՐ** ընկերութիւնը, որի
 Վարչութիւնը հրաւեր է կարգում սրանով անդամակ-
 ցելու, նուիրութեամբ բաշխելու և նիւթապէս ու
 բարոյապէս աջակցութիւն ցոյց տալու ըողոր ա'յն Հայե-
 րին, որոնց սրտին շատ մօտ է և ուրախալի՝ տեսնելու
 իրանց եղբայրակից գիւղացիներին լուսաւորուած, բա-
 ղաբակրթուած, տնտեսականապէս բարւոքուած, հաւա-
 տարիմ իրանց Սրօնին, լեզուին, նրա գրագիտութեան
 մէջ վարժ և պատմութեան տեղեակ:

Հայոց կրթական **ՍԷՐ** ընկերութեան
 Ընդհանուր — Տնօրէն՝
 ՍԵՒ. ՄԻԲԱՅԵԱՆ.

Ծանօթ . Հայոց կրթական „ՍԷՐ“ Ընկերութեան
թեան անդամակցիլ ցանկացողները պէտք է դիմեն այս
Հասցէին՝

TAURIS (Pérse)

Comité d'Instruction arménienne „SER“

կամ՝
Դավըէժ (Պարսկաստան)

Հայոց կրթական „ՍԷՐ“ Ընկերութիւն .

ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ ԱՐԺԱԿԱՆ „ՍԷՐ“ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՆԳԱՏԱԿ ԵՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ .

- 1) . Հայոց կրթական „ՍԷՐ“ Ընկերութեան
նպատակն է աշխատիլ Հայ չքաւոր տարրի մէջ
տարածելու ուսումն, դիտութիւն (և երբեմն
էլ արուեստներ) , նամանաւանդ գիւղական
տարրի մէջ աշխատելու է , որքան կ'ներեն իւր
նիւթական կարողութիւնները , բարձ 'ի թողի
արած Հայ գիւղերում և մասամբ էլ քաղաք-
ներում բաց անելու ուսումնարաններ և մատե-
նադարան — ընթերցարաններ՝ ժողովրդական
գրքերով — շատ անգամ տեղական ժողովրդի
աջակցութեամբ — և այդ Հաստատութիւնների

միջոցով արծարծելու է ուսման, դիտութեան, արուեստների և արհեստների նշանակութիւնն ու անհրաժեշտութիւնը, մայրենի լեզուի և նրա գրադիտութեան պէտքը և սեզա կերպով կապելու է իւր բոլոր ջանքերով Տայ գիւղական և քաղաքային տարրը իւր լեզուի և Արօն հետ:

Նպաստներ է տալու արդէն վաղուց դուլութիւն ունեցող, բայց նիւթականից վուրկ ուսումնարաններին ու մատենադարան — ընթերցարաններին: Դողովրդական գրքեր է տարածելու իւր յարմար տեսած և պահանջ զգացած գիւղերում ու քաղաքներում:

»ՍԼԻՐ« ընկերութիւնը թէ իւր բացելի և թէ արդէն դոյութիւն ունեցող դպրոցներում յանձն է առնում իւր անուամբ դաստիարակութեան տալու որբ, անտէր և չքաւոր տղաներ ու աղջիկներ և հոգալու նրանց պիտոյքների մասին, բաւական է, որ նրանք հաստատութեամբ ցոյց տան իրանց որբ, անտէր և չքաւոր լինելը:

2) . Որպէսզի Տայոց կրթական »ՍԼԻՐ« ընկերութիւնը կարողանայ պահպանել իւր դոյութիւնը և իրագործել իւր նպատակները՝ դիմելու է Տայ աղքատութեան բոլոր անհատներին, որ բարեհաճին նրանք իրանց անդամական վճար-

ներով և նուիրատուութեամբ նպաստելու և քաջալերելու Տայոց կրթական »ՍԼԻՐ« ընկերութեան իւր նպատակներն ու գործը յառաջ տանելու մէջ:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ .

3) . Տայոց կրթական »ՍԼԻՐ« ընկերութիւնը իւր բոլոր գործերը կատարելու համար ունենալու է Արչական անձինքների Ընդհանուր — Տնօրէն, Գանձապահ և Վարտուղար իրանց երեք օգնական — փոխանորդներով, և խորհրդական անդամներ, որոնցից առաջին երեք հոգիները իրանց փոխանորդներով հանդերձ կընտրուին ընդհանուր Ժողովից ձայնի առաւելութեամբ կամ դադանի քուէարկութեամբ և կ'հաստատուին իրանց պաշտօններում: Երրորդականի թիւի Ա իճակաւոր Եռաջնորդից, իսկ վերջինները՝ առաջիններից, որոնց թիւը լինելու է չորս:

4) . Արչական անձինք կ'ընտրուին միայն մի տարի պայմանաժամով, բացի Ընդհանուր — Տնօրէնից, որի պաշտօնավարութիւնը կ'աւելիւրէ տարի:

5) . Ընկերութեան Արչութիւնը տարին մի անգամ ներկայացնելով իւր տեղեկագիրը ընդ-

Հանուր ժողովին՝ կ'հրաժարուին կամ կ'պարտա-
ւորուին հրաժարուելու Սարգսկան անձինք-
ները, որոնք կարող են վերընտրել լինել ընդ-
Հանուր ժողովի ձայնատու անդամների ³/₄ քուէ-
ով:

- 6) . Հայոց կրթական «ՍԷՐ» ընկերութիւնը
իրան ՊԵՏԱԿԱՆ ԷԿՍԿԵԼԵԶԻԱԿԱՆ ՍԵՐՈՒՆՆԵՐԸ, Է
Ճանաչում
Եւ Կրթական թեմի Ս. Իճակաւոր Եւ Պաշտօն-
դին:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ — ՏԵՐՈՒՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՍԵՐՈՒՆՆԵՐԸ.

- 7) . Բնդհանուր — Տնօրէնի պարտաւորութիւն-
ներն են՝ ղեմել զանազան երկիրներում զտնը-
ւող բարեյոյս անձանց աջակցութեան և աւել-
լացնել ընկերութեան մուտքը, որը լինելու է
անդամական վճարները և կամովին նուիրատու-
թիւնները, ունենալու է թղթակցութիւններ
զանազան անձանց և լրագրերի հետ և յայտնե-
լու է տարին մի անգամ Հայոց կրթական «ՍԷՐ»
ընկերութեան արած գործերի և մտից ու ելից
հաշիւները:

Նշգրիտ տեղեկութիւններ է ստանալու հայ
գիւղական կեանքի մասին և իմանալու ու ո-
րոշելու է գիւղերում դպրոցներ բանալու յար-

մար տեղերը, բարեկարգելու է գիւղերում և
քաղաքներում եղած դպրոցները և նշանակելու
է գիւղական ուսուցիչներ և ուսուցչուհիներ.
Հոգալու է մատենադարան — ընթերցարանների
բարեկարգութեան մասին:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ — ԺՈՂՈՎ.

- 8) . Հայոց կրթական «ՍԷՐ» ընկերութիւնը
տարին և աւելի շուտ հարկ եղած ժամանակ վից
ամիսը մի անգամ Բնդհանուր — ժողով կ'ունե-
նայ մուտքը և ելքը քննելու, ընկերութեան վե-
ճակի վրայ տեղեկութիւններ ստանալու և ըստ
այնմ հարկ եղած ձեռնարկներն առաջարկելու ի
գործադրութիւն, ձայնատու նոր անդամներ ըն-
դունելու և կանոնադրութեան մէջ հարկ համար-
ուած փոփոխութիւնները մտցնելու: — Բնդ-
հանուր — ժողովին կ'մասնակցեն միայն ձայնա-
տու անդամները՝ իրանց ղեկավարութիւնները և
տեսութիւններն ուղարկելով Բնդհանուր — ժո-
ղովին և կամ անձամբ ներկայ գտնուելով ու
վիճաբանութեան և քուէարկութեան մասնակ-
ցելով:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ — ԺՈՂՈՎ.

- 9) . Եւ մեն մի հայ անհատ կարող է անգամ ճա-

նաչուել Հայոց կրթական « ՍԼՏ » ընկերութեան առանց խտրութեան Արշնի, Կեօի և Երկրի բաւական է, որ նա յարգէ ընկերութեան կանոնադրութիւնը:

10). Հայոց կրթական « ՍԼՏ » ընկերութեան անդամակցել ցանկացողները պիտի վճարեն իւրեւ անդամավճար տարեկան 12 դրամ, իսկ աւելի վճարողներ եթէ գտնուին՝ կարող են մի անուան տեղ մի քանի անուններ դրել և հասցնել իրանց վճարները ընկերութեան կէսը անդամ զրուելիս և միւս կէսը երեք ամսից յետոյ կամ ամբողջը առաջուց վճարելով:

11). Ընկերութեան ՊԱՏՈՒՈՅ ԱՆԴԱՄՆԵՐ կրկուցուին նրանք, որոնք միանուագ նիւթական մի նշանաւոր նպաստ կ'նուիրեն ընկերութեան (ոչ պակաս 30 Բոմանից կամ 100 ճանկից) կամ բարոյական մի մեծ ծառայութիւն կ'անեն նրա նպատակների համեմատ: ՊԱՏՈՒՈՅ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻՆ ընկերութեան կողմից վկայագիր կ'ուղարկուի: ՊԱՏՈՒՈՅ ԱՆԴԱՄ կարող են ընկերութեան անդամ չ'ըրուողներից էլ լինել:

12). Նուիրատուներ նրանք կ'կոչուին, որոնք մի որ և է քանակութեամբ զումար կ'նուիրեն:

13). Մեղաքներն Կատանան ընկերութեան կրն-

քով, Բնդհանուր — Տնօրէնի և Վանձապահի ստորագրութեամբ անդորրագրեր, երբ վճարած կ'լինեն տուրքը կամ նրա կէս մասը:

14). Աթէ մի անգամ շարունակ տուրք չ'վճարի մի տարի առանց բանաւոր պատճառի և չ'վստահեցնի տարուայ վերջն էլ վճարելով Բնդհանուր — Ժողովին կ'յանձնուի մի տնօրէնութիւն անելու նրա համար և եթէ հարկ համարուի՝ կարող է անդամակցութիւնից զրկուել:

15). Հրաժարուած կամ հրաժարեցրած անդամ իրաւունք չ'ունի յետ պահանջելու իւր տուածը:

16). Հայոց կրթական « ՍԼՏ » ընկերութեան ամեն մի անգամ պարտաւոր է տարածելու իւր շրջանում նրա գաղափարները, նպաստողներ գտնելու և աշխատելու է, որքան կ'ներեն իւր ժամանակն ու հանգամանքները, տեղեկանալու հայ գիւղական կեանքին և պահանջներին և տեղեկացնելու զայն Բնդհանուր — Տնօրէնին:

17). Ընկերութեան մի որ և է անգամ կարող է նրա յառաջադիմութեան համար իւր խորհուրդներն ուղարկելու՝ երբ յարմար կ'տեսնի:

18). Տարեկան Բնդհանուր — Ժողովին Բնդհանուր — Տնօրէնը

անդամ անել նրանց, որոնք ընկերութեան յառաջադիմութեան համար ունեցած են իրանց օգտակար գործունեութիւնը: Նոյնպէս մի որ և է ձայնատու անդամ իրաւունք ունի Րնդհանուր—ժողովին առաջարկելու իւր ծանօթ ընկերին ձայնատու անդամ ընդունելու համար: Այդ առաջարկութիւնը գրութեամբ էլ կարելի է անել, երբ առաջարկողն անձամբ ներկայ չ'է:

Չայնատու անդամը կ'ընդունուի Րնդհանուր—ժողովի ³/₄ քուէով:

ԳԱՆՁԱՅԻՆ ԱՒՃԱԿ .

19) . Հայոց կրթական «ՍԱՆՐ» ընկերութեան կեամբուներն են անդամավճարները և ամեն տեսակ նուիրատուութիւնները, որոնք կարող են լինել զրամ, արժեթուղթ, գրքեր, զանազան իրեղէններ և կաշուածններ, որոնք կամ կ'ուղարկուեն և կամ կտակ կ'լինեն ընկերութեան՝ զայն ղօրացնելու և իւր նպատակին հասցնելու համար:

20) . Նուիրատուութիւնները կ'հրատարակուեն մի որ և է հայրթիւ մէջ, եթէ նուիրատուները արդէն չ'ընեն:

21) . Ընկերութեան Ստորութիւնը պարտա-

ւոր է անդամների ձայնի կամ քուէի առաւելութեամբ մի որ և է Տէժ կամ Կոթ գումար գործածել ընկերութեան նպատակի համեմատ, իսկ եթէ ֆայ մի մասը բոլոր գումարից՝ զայն շահեցնել:

ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ.

22) . Ընկերութեան ժողովների և այլ ներքին գործերի համար մասնաւոր կանոններ կ'սահմանուեն:

23) . Ընկերութեան այս կանոնադրութեան մէջ Րնդհանուր—ժողովը կարող է տարեկան թաւրեփութիւնների մացնել անդամների ձայնի առաւելութեամբ և առաջարկել ի հաստատութիւն Ատրպատականի Թեմի Ա իձակաւոր Առաջնորդին:

Comité d'administration - 21 R.
Comité d'administration - 21 R.
Comité d'administration - 21 R.

Comité d'administration - 21 R.
Comité d'administration - 21 R.
Comité d'administration - 21 R.

104
Ճանկացողները կարող են ստա-
նալ այս « Լ Է Կ Ե Լ Թ Ի Լ Ե Ի Ե » դիմելով
Հետևեալ Հասցէին՝

TAURIS (Pérsé)

Comité d'Instruction arménienne « S E R »

կամ
Դավէթ (Պարսկաստան)

Հայոց կրթական « ՍԷԲ » Ընկերութիւն .

17389
« Ազգային գրադարան

NL0051152

